

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 73/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Petrom Senovským, advokátom, Tekovská 22, Levice, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 24/2022 a jeho uzneseniu z 29. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 6 Cdo 24/2022 z 29. marca 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v konaní vedenom Okresným súdom Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) v procesnom postavení žalovanej v spore o zaplatenie 100 eur s príslušenstvom. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 9 Csp 74/2019 z 27. januára 2020 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že konanie v časti o zaplatenie istiny 30 eur zastavil (I.), sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobcovi 70 eur z titulu istiny spolu s príslušným úrokom z omeškania v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (II.) a žalobcovi priznal voči sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (III.).

3. O odvolaní sťažovateľky podanom proti rozsudku okresného súdu rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 7 CoCsp 24/2021 z 9. septembra 2021 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil v napadnutom

zamietajúcom výroku II. Zároveň zmenil výrok okresného súdu o nároku na náhradu trov konania (III.) tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania voči sťažovateľke vo vyhovujúcej časti v rozsahu 100 % a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania voči žalobcovi v zastavujúcej časti v rozsahu 100 %. Ďalším výrokom (IV.) rozhodol, že žalobca má voči sťažovateľke nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Uznesením č. k. 7 CoCsp 24/2021 z 8. novembra 2021 krajský súd opravil výrok I rozsudku krajského súdu takto: «„I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštalácie v napadnutom vyhovujúcom výroku (II.) potvrdzuje.“»

4. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. c) CSP odmietol a žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

II. Argumentácia sťažovateľky

5. Proti postupu najvyššieho súdu a napadnutému uzneseniu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo tým, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení nevysporiadal s rozhodujúcimi skutočnosťami, ktoré namietala, nezaujal k nim žiadne stanovisko, nevedel ani, či ich považuje za podstatné pre rozhodnutie vo veci alebo nie. Podľa sťažovateľky je napadnuté uznesenie arbitrárne;

b) najvyšší súd sa nezaoberal jej námietkami, ktorými preukazovala zjavné rozpory medzi obsahom jej výpovede so závermi, ku ktorým dospel súd prvej inštalácie a ktoré boli potvrdené odvolacím súdom. V konkrétnostiach poukazuje na tvrdenia, že zmluvu o pripojení č. 0244 20 1. decembra 2011 nepodpísala, nemala vedomosť o jej existencii a pečiatka na nej je neplatná; jej syn, ktorý zrejme zmluvu podpísal, nemal podpisové právomoci v rámci jej podnikateľskej činnosti, o čom vedel aj zástupca žalobcu, ktorý za žalobcu zmluvu podpisoval a ktorý jej syna, ako aj ju samotnú osobne poznal. Podľa názoru sťažovateľky nemohlo dôjsť k účinnému aplikovaniu § 16 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“), pričom súd prvej inštalácie konštatuje závery, ktoré sú v rozpore s obsahom jej výpovede;

c) žalobca v konaní nepreukázal skutočnosť, že by bola dotknutá zmluva uzatvorená v jej prevádzkarni, aby bolo možné aplikovať § 16 Obchodného zákonníka;

d) podľa § 43 ods. 2 písm. b) zákona č. 531/2011 Z. z. (správne zákon č. 351/2011 Z. z.) o elektronických komunikáciách v znení účinnom v rozhodnom období mal podnik pri uzatvorení zmluvy o poskytovaní verejných služieb získavať a overovať údaje účastníka a overovať údaje účastníka vrátane účastníka používajúceho predplatené služby podniku a viesť evidenciu týchto údajov. Sťažovateľka uvádza, že vzniesla tento právny argument, ktorým preukazovala porušenie zákonných povinností žalobcu pri uzatváraní „Zmluvy o pripojení“. V nadväznosti na to sa domáhala posúdenia neplatnosti zmluvy a vylúčenie aplikácie § 16 Obchodného zákonníka. Ďalej uvádza, že poukazovala aj na posúdenie vzťahu zákona o elektronických komunikáciách voči Obchodnému zákonníku ako *lex specialis*, čo potvrdil tak okresný súd, ako aj krajský súd. Najvyšší súd túto jej „právnu námietku“ neposúdil;

- e) najvyšší súd sa nevysporiadal s námietkou o potrebe aplikácie § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka, k čomu argumentovala, že za služby žalobcovi platil jej manžel zo súkromného účtu fyzickej osoby, nie z jej podnikateľského účtu;
- f) všeobecné súdy sa nevysporiadali s tým, že žiadala, aby žalobca preukázal, že jej internetové pripojenie poskytoval, čo však nevedel preukázať.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu (vrátane jeho postupu) o odmietnutí dovolania sťažovateľky podaného proti rozsudku krajského súdu.
7. Ústavný súd zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Ústavný súd sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu nutnosti jeho vyčerpania ako podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti (t. j. pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade ide o účinný prostriedok nápravy) môže obmedziť výlučne na formálne posúdenie jeho prípustnosti. Dovolanie neprichádza do úvahy ako účinný prostriedok nápravy najmä vtedy, ak je na prvý pohľad zjavné, že dovolanie je v danom prípade neprípustné, napríklad preto, lebo to výslovne vylučuje procesná norma (napr. § 421 ods. 2 a § 422 CSP a pod.) (m. m. IV. ÚS 531/2021).
8. Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zamerá na to, či najvyšší súd v napadnutom uznesení posúdil dovolanie sťažovateľky ústavne akceptovateľným spôsobom.
9. Ústavný súd z obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu zistil, že najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky, ktorého prípustnosť bola vyvodzovaná z § 420 písm. f) CSP, ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP s poukazom na zjednocujúce stanovisko najvyššieho súdu sp. zn. R 2/2016, ktoré bolo dovolacím senátom najvyššieho súdu považované za aktuálne aj čase vydania napadnutého uznesenia. Ústavný súd však vo svojej judikatúre už opakovane vyslovil, že sa s uvedeným právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, pričom v tomto smere považuje za potrebné doplniť, že aktuálnosť stanoviska po nadobudnutí účinnosti novej právnej úpravy dovolania je potrebné chápať v tom zmysle, že pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Znamená to, že stratilo význam vyčleňovanie z tejto kategórie „inej vady konania“ podľa predchádzajúcej právnej úpravy a taká vada, pokiaľ má znaky uvedené v predchádzajúcej vete, zakladá prípustnosť dovolania podľa dotknutého (v nej označeného) ustanovenia. Včlenením do textu zákona formulácie o práve na spravodlivý proces sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale, naopak, sprísnilo. V konečnom dôsledku zároveň platí, že vo sfére právneho poriadku Slovenskej republiky možno požadovať aj vyšší stupeň ochrany základných práv, než zodpovedá štandardom rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva, ako to vyplýva zo vzťahu dohovoru a zákona podľa čl. 154c ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 314/2020, I. ÚS 22/2021). Príliš striktné a prehnane reštriktívne chápanie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R 2/2016 teda znamená, že dovolací súd nepodrobuje meritórnemu

dovolaciemu prieskumu ani rozhodnutia, ktorých vady podľa názoru ústavného súdu dosahujú ústavnú relevanciu (m. m. II. ÚS 120/2020).

10. V pertraktovanom prípade k takému striktnému, resp. reštriktívnemu chápaniu nedošlo, keďže najvyšší súd po preskúmaní rozsudku krajského súdu považoval jeho odôvodnenie za dostatočné a v tomto smere (v bode 15 až 17 napadnutého uznesenia, pozn.) poukázal na konkrétne body rozsudku krajského súdu (body 5 až 7 rozsudku krajského súdu, pozn.), v ktorých tento konštatoval vecnú správnosť rozsudku okresného súdu a ktoré (rozhodnutie okresného súdu a krajského súdu) sú chápané v ich jednote ako celok. Zároveň uviedol, že z rozhodnutí všeobecných súdov bolo podľa jeho názoru dostatočne zrejmé, prečo je potrebné považovať dotknuté zmluvy za platné a nárok žalobcu za opodstatnený (bod 15 s odkazom na bod 3 napadnutého uznesenia, pozn.). Osobitne poukázal na skutočnosť, že krajský súd sa vysporiadal aj s námietkami sťažovateľky prednesenými aj pred súdom prvej inštancie týkajúcimi sa podpisu a platnosti pečiatky na dotknutej zmluve, vykonávaných úhradách a otázkou výpovede zmlúv tak zo strany žalobcu, ako aj sťažovateľky. Konštatoval, že aj keď krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny a postupoval v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP (využil tak svoje zákonné oprávnenie, k čomu nemožno mať výhrady), z odôvodnenia všeobecných súdov bolo podľa najvyššieho súdu zrejmé, z akých skutočností a dôkazov vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie a ako ich posúdil odvolací súd a aké závery zaujal k právnomu posúdeniu súdu prvej inštancie, a teda spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Nemožno sa teda stotožniť s argumentáciou sťažovateľky o arbitrárnosti namietaného rozhodnutia, a to aj napriek nesúhlasu ústavného súdu s jeho argumentáciou v časti jeho odôvodnenia.

11. K námietke o nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru o tom, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (stranami) konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

12. Z obsahu námietok sťažovateľky je zrejmé, že sťažovateľka skôr polemizuje so závermi rozhodnutí všeobecných súdov, čomu zodpovedá aj jej argumentácia zamieravajúca sa na skutkový stav a vykonané dokazovanie. Ústavný súd pripomína, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov a súlade so svojou konštantnou judikatúrou uvádza, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia

orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neutržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07, III. ÚS 147/2016), k čomu podľa názoru ústavného súdu aj napriek vytýkanému nedostatku nedošlo.

13. Okrem už popísaných skutočností je potrebné poukázať na bod 18 napadnutého uznesenia, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že pokiaľ všeobecné súdy v okolnostiach sťažovateľkinej veci rozhodli na základe neúplných alebo nesprávnych skutkových zistení, či nesprávne vyhodnotených výsledkov vykonaného dokazovania alebo dospeli k nesprávnym právnym záverom, ide o nedostatky skutkových zistení alebo skutočnosť, že rozhodnutia všeobecných súdov sú založené na nesprávnom právom posúdení veci, čo nie sú dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. V tomto kontexte možno uviesť, že aj z obsahu námietok sťažovateľky v ústavnej sťažnosti sa javí, že namieta predovšetkým nesprávne skutkové zistenia či správnosť právneho posúdenia veci, pričom v tejto súvislosti poukazuje na námietky, ktoré uplatňovala v konaní pred okresným súdom a krajským súdom.

14. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sumarizuje, že hoci sa nestotožnil s jeho časťou (pozri bod 9 tohto uznesenia, pozn.), je toho názoru, že najvyšší súd sa dovolaním sťažovateľky zaoberal a posúdil ho ústavne akceptovateľným spôsobom. Podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať napadnuté uznesenie za neodôvodnené (pozri bod 10 tohto uznesenia, pozn.), pričom neexistuje skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup či svojvoľné závery najvyššieho súdu [v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f)].

15. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že námietky sťažovateľky čiastočne smerovali aj proti rozsudku krajského súdu. Doplnia, že ak by išlo o rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému podľa jeho druhu nie je dovolanie zo zákona prípustné, sťažovateľka by sa musela obrátiť priamo na ústavný súd, a to v lehote podľa § 124 prvej vety alebo tretej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (inak by podala ústavnú sťažnosť oneskorene) (m. m. IV. ÚS 308/2020). Zo spôsobu, akým sťažovateľka prezentovala svoje námietky, je možné ich v časti vo svojej podstate považovať za námietky týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia veci. V kontexte východísk uvedených v bode 7 tohto uznesenia ústavný súd uvádza, že v sťažovateľkinom prípade ide práve o § 422 CSP, keď podanie dovolania vylučuje priamo procesná norma. Sťažovateľka teda mala možnosť namietat' v konaní pred ústavným súdom (v uvedenom rozsahu) priamo rozsudok krajského súdu, čo sa však nestalo. Ústavný súd, viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde, pozn.), teda nebol oprávnený sa nimi zaoberať, keďže by tým zreteľne prekračoval rozsah samotného návrhu.

16. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a, zohľadňujúc sťažnostnú argumentáciu sťažovateľky, ústavný súd uzatvára, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom namietaného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej

by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení. Ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu